

Ks. ZBIGNIEW WIT

KONTEMPLACJA I DZIAŁANIE*

Towarzystwo Naukowe KUL rozpoczęło w r. 1984 serię wydawniczą *Homo meditans* wydaniem tomu pierwszego *Medytacja*, z tą samą datą ukazał się tom drugi, rozproszony jednak w roku 1985. Praca powyższa jest 68 tomem rozpraw Wydziału Teologiczno-Kanonicznego i stanowi kontynuację studiów poświęconych duchowości chrześcijańskiej, a zapoczątkowanej wydaniem przez RW KUL pozycji *Mistyka w życiu człowieka*. Lublin 1980. Obecna edycja zawiera *Słowa wprowadzające* redaktora książki, siedem referatów z V Tygodnia Duchowości pod tym samym tytułem z r. 1980 oraz siedem artykułów uzupełniających, ale stanowiących całość tematyczną.

Poszczególne artykuły omawiają powyższe zagadnienie w świetle Starego i Nowego Testamentu. Ks. J. Szłaga daje przegląd tego zagadnienia w Biblii, a ks. J. Kudasiewicz zajął się analizą Łk 10, 38-42 — epizod w Betanii — i związanym z tym, stale dyskutowanym problemem wyższości kontemplacji czy działania. Autor pisze między innymi: „Łukasz (...) w sposób bardzo plastyczny przestrzegł swój Kościół przed skrajnościami, jakie groziły tym dwom przeciwstawnym tendencjom, a mianowicie przed skrajnościami aktywizmu i izolacji od potrzeb świata. Wskazał przy tym na właściwą skalę wartości i na ewangeliczną pełnię, która wyraża się w kontemplacyjnym słuchaniu Słowa Pana na wzór Marii i na realizowaniu tego słowa w codziennej diakonii na wzór Marty” (s. 41).

* *Homo meditans*, t. II. *Kontemplacja i działanie*. Praca zbiorowa pod red. ks. W. Słomki, Lublin 1984, s. 231.

Na szczególne podkreślenie zasługują trzy artykuły traktujące o piśmiennictwie starochrześcijańskim, gdyż przybliżają czytelnikowi polskiemu skarbiec myśli patrystycznej i dają mu po raz pierwszy możliwość zapoznania się z nie znanymi tekstami Ojców Kościoła. T. Śpidlik SJ rozważa to zagadnienie w świetle pism św. Grzegorza z Nazjanzu; ks. H. Wójtowicz w dziełach pisarzy greckich (św. Klemens Aleksandryjski, Orygenes); A. Bober SJ zamieszcza wiele nowych tłumaczeń nie znanych tekstów patrystycznych.

Ks. E. Walewander prezentuje metodę modlitwy, która w tradycji bizantyjskiej nazywa się *Modlitwa Jezusa*. To samo zagadnienie przedstawia: Mnich Kościoła Wschodniego. *Modlitwa Jezusa*. W: *Droga do nowego życia*. Kraków 1981, s. 5-17, stanowi to dopełnienie prezentowanego zagadnienia.

Pięciu autorów: ks. W. Słomka, ks. J. Zbiciak, J. Bielecki OCD, ks. I. Werbiński i M. Klauza omawiają problematykę kontemplacji i działania w kontekście jej aktualności, co pozwala lepiej zrozumieć rolę, jaką spełnia w życiu chrześcijańskim. Ukazuje się ona jako wezwanie skierowane przez Boga do każdego człowieka, gdyż była ona i jest nadal skuteczną drogą w osiągnięciu doskonałości chrześcijańskiej. Kościół natomiast stara się wprowadzić równowagę „między warunkami życia zbiorowego, a wymogami osobistego myślenia jak również kontemplacji” (KDK 8). Pewien niedosyt budzi artykuł J. Bieleckiego, którego treść nie jest adekwatna do tytułu. Kościół otacza opieką wspólnoty życia kontemplacyjnego i zachowuje jako wielki skarb, dlatego wypowiedzi Magisterium Kościoła nie wyczerpują się w jednym numerze (7) *Perfectae caritatis* i w przemówieniach papieża ostatniego dwudziestolecia. Należy żałować, że autor nie uwzględnił w ogóle np. Instrukcji Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich z dnia 15 VIII 1969 r. *Venite seorsum* dotyczącej życia kontemplacyjnego i klauzury mniszek, czy też motu proprio Pawła VI z dnia 6 VIII 1966 r. *Ecclesiae sanctae* zawierające również przepisy wykonawcze do dekretu *Perfectae caritatis* oraz adhortacji apostolskiej Pawła VI *Evangelica testificatio* z 29 VI 1971 r., które ukazały się w omawianej cezurze czasowej. Artykuł, mimo tych uwag, stanowi dowód troski i zaangażowania Kościoła, Jego Namiestników, jak i samego autora, o zachowanie wspólnot życia kontemplacyjnego.

Wypowiedź ks. St. Kowalczyka *Teoria i praktyka w poglądach marksistowskich* osadza zagadnienie we współczesnej myśli filozoficznej na tle ścierających się poglądów, a chociaż wydaje się, że teoria i praktyka stoją na przeciwległych biegunach, to jednak „wzajemnie się uzupełniają, zazębiają i są względem siebie nieredukowalne” (s. 115).

Myśli tego artykułu pozwalają współczesnemu człowiekowi czynu zrozumieć, że jego działanie zakorzenione jest w intelektualnej refleksji.

Dwa artykuły poświęcone medytacji Dalekiego Wschodu przybliżają taoizm i pozwalają zrozumieć mentalność człowieka Wschodu, jego dążenia do transcendencji, pragnienie przemiany własnego bytowania (ks. St. Witek), a poznanie technik medytacyjnych uzmysławia jeszcze bardziej, że w kulturze europejskiej możemy im przyznać jedynie rolę służebną (ks. W. Słomka). Artykuły te są niewątpliwie świadectwem nieustannego poszukiwania dróg pogodzenia ludzkiej egzystencji z potrzebą ciszy i osobowego ubogacenia.

Zaprezentowana pozycja, choć nie jest wyczerpującym studium na temat kontemplacji i działania, to stanowi widomy wkład w rozwój polskiego piśmiennictwa dotyczącego życia wewnętrznego. Nakład 3125 egzemplarzy nie jest w stanie zaspokoić chłonnego rynku nabywczego, budzi jednak nadzieję, że rozpoczęta i tak bardzo potrzebna seria wydawnicza będzie się ukazywać nadal i oby w szybkim tempie.